

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till:
kn.cks.remissor@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall

Er beteckning: KN2023/02730

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på att göra åtgärder för ökad materialåtervinning av avfall och välkomnar en förflyttning inom avfallsområdet, för att materialåtervinningen ska öka och målen i EU:s avfallsdirektiv nås.

Länsstyrelsen instämmer i att en bred översyn och utveckling av avfallslagstiftningen behövs både på nationell och EU-nivå för att skapa förutsättningar att uppnå en cirkulär ekonomi. Ett systemskifte behövs för att vi skall nå miljömålen och globala hållbarhetsmål. Lagstiftning som försvårar för innovativa företag inom återvinningsbranschen måste ses över.

Länsstyrelsen ser behov av att prioritera kraftfulla åtgärder för att minska förbränning av fossil plast i el- och fjärrvärmesektorn, där potentialen är stor. Det finns behov av styrning och åtgärder i hela plastens värdekedja.

Vidare ser länsstyrelsen positivt på ytterligare utredning av att kommunerna behöver stöd från nationell och regional nivå.

Generella synpunkter

Samordnaren för Agenda 2030 har inspirerats av arbetet som görs inom trafiksäkerhet med en nollvision som drivkraft fast inom avfallsområdet *Nollvision avfall*¹. Där en etisk grundsyn, vetenskapligt förhållningssätt, fokus på systemet runt människan

---

¹ [Nollvision avfall - omtag hållbar konsumtion och produktion - Samordnare - Agenda 2030 \(agenda2030samordnaren.se\)](https://www.agenda2030samordnaren.se)

och systemperspektiv är de fyra bakomliggande utgångspunkterna. Länsstyrelsen ser en risk i att om vi fortsätter att försöka optimera avfallshanteringen, men inte tar tag i grundproblemet med ohållbar överkonsumtion har vi snart optimerat så mycket som det går men utan att nå önskade mål.

Hållbar konsumtion och produktion, mål 12 i Agenda 2030 vägleder i arbetet och beskriver att *"för att ställa om till hållbara konsumtions- och produktionsmönster behövs en rad verktyg och åtgärder, på olika nivåer och genomförda av olika aktörer"*. Hållbar upphandling (mål 12.7) är ett verktyg där staten kan visa vägen. Det staten upphandlar bidrar till att vi närmar oss att nå nationella och globala hållbarhetsmål. Avfallstrappan är en viktig och inarbetad del i miljöbalken, men det skulle behöva utredas om det finns behov av en anskaffningstrappa som är lika tydlig och lagstadgad för att lyckas i omställningen.

Synpunkter på de lämnade åtgärdsförslagen

4.1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas

Länsstyrelsen är i grunden positiv till förslaget och ser ett behov att prioritera plasten. Det behövs en konsekvensanalys över vad det skulle innebära att samla in dessa fraktioner separat. Ett exempel är fraktionen glas där det skulle behöva utredas om det finns avsättning för fraktionen om det blandas in olika kvalitéer.

4.2 Krav på att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen upphävs

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget.

4.3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinnas, dels övrigt brännbart avfall

Länsstyrelsen ser att det finns hinder som måste hanteras gällande var respektive kommun kan skicka detta material för eftersortering. Eller innebär det ett krav på kommunerna att tillhandahålla denna process själva.

4.4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras

Länsstyrelsen ser att denna punkt är som viktig men kommunerna kan behöva nationellt och regionalt stöd för att nå fram till invånarna i kommunen med rätt material på ett sådant sätt att personen tar det till sig och ändrar beteende. Även denna fråga kräver ett systemperspektiv för att lyckas, så konsumtion och produktionsstegen måste involveras. Skala upp beteendeprojekt som gjorts lokalt och dra nytta av lärdomar från dessa.

4.5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas

Länsstyrelsen ser positivt på att detta utreds vidare.

4.6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget och tillägger att Avfall Web skulle kunna utvecklas så att medborgarna kan följa hur utvecklingen ser ut med det kommunala avfallet och verksamhetsavfallet. Att på ett enkelt sätt visa hur det ser ut med mängder och felsortering och en tydlig koppling till de aktiviteter som görs för att förbättra samt hur medborgaren kan vara med och bidra genom hållbar konsumtion. Detta skulle kunna vara en del i det nationella och regionala stödet till kommunerna.

4.7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget. Länsstyrelsen ser att inledningsvis bör kommunerna ersättas för merkostnaderna att sortera ut plastavfall (kommunal plast) jämfört med förbränning för att stimulera återvinningsindustrier i landet. Detta medför även att andelen fossilt bränsle i kraftvärmens minskar.

4.8 Förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget. Tillägg att viljan att köpa begagnat är lägre än att lämna in stämmer idag, men det finns goda exempel som Retuna. Det finns ekonomiska hinder i kommunerna för att utveckla återbruks- och reparationsverksamheter. Det är

även otydligt vem som ska ansvara för reparationer av material i förebyggandesyfte.

4.9 Kommunerna behöver stöd från nationell och regional nivå

Länsstyrelsen ser positivt på ytterligare utredning. Likt arbetet med energiplanering ser länsstyrelsen styrkor med ökat stöd från regional och nationell nivå och att länsstyrelsen utifrån sin roll inom miljötillsyn och främjandeuppdragen miljömål samt energi och klimat har en roll i detta. Det regionala samarbetet i Gävleborg kring avfallsplanering genomförs genom en regional avfallsplanegrupp. Där medverkar representanter från kommunerna samt länsstyrelsen. Länsstyrelsen ser positivt på ett sådant uppdrag men då krävs finansiering för genomförande. Gärna ett utökat uppdrag till oss gällande framtagande av konsumtionsfärdplaner som kan synliggöra hinder och möjligheter för området.

Vidare ser länsstyrelsen att medverka i nationell planering av lokalisering av återvinningsanläggningar skulle kunna vara ett utökat uppdrag inom energiplaneringsuppdraget.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med miljömålssamordnare Ola Nyberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Christoffer Carstens medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.